

KOREYS TILSHUNOSLIGIDA METANIMIYA HODISASI

Rustamova Nargiza G'ayratovna

*Samarqand davlat chet tillar instituti,
Sharq tillari fakulteti, Lingvistika koreys tili
yo'nalishi 2-kurs magistranti*

Annotatsiya: Ushbu maqola koreys tilshunosligida ma'no ko'chish usullaridan biri bo'lgan metanimiya hodisasi haqidadir. Biz uning o'ziga xos xususiyatlarini, ot, sifat fe'l kabi so'z turkumlarida kuzatilgan metanimiya hodisasini va metanimiya sodir bo'lganda yaratilgan ma'no va hosila ma'no o'rtasidagi referental munosabatni ko'rib chiqdik. Shuningdek, ular misollar orqali tahlil qilinib, mavzuga ijobiy yondashildi.

Kalit so'z va iboralar: metanimiya, ismning metanimiyasi, fe'lning metanimiyasi, sifatning metanimiyasi, qo'shimchanning metanimiyasi, analogik nuqtai nazarlar.

Abstract: In this study is about the phenomenon of metonymy, which is one of the methods of meaning transfer in Korean linguistics. We have considered its specific features, the phenomenon of metonymy observed in word groups such as nouns, adjectives and verbs, and the referential relationship between the meaning created when metonymy occurs and the derived meaning. They were also analyzed through examples and approached the topic positively.

Key words and phrases: metonymy, metonymy of a noun, metonymy of a verb, metonymy of an adjective, metonymy of an adverb, noun, analogical views.

KOREYS TILSHUNOSLIGIDA METANIMIYA

Metonimiya so'z ma'nosi taraqqiyoti bilan bo'g'liq hodisalardan biridir. Ma'no taraqqiyoti esa turli ko'rinishlarga ega bo'ladi. So'z ma'nosi o'z ifoda doirasini kengaytishi yoki toraytirishi, shuningdek, mavhum holatga kelishi yoki aniq ifodaga ega bo'lishi mumkin. Ushbu hollar so'zlarning o'z turkumidan boshqa turkumga ko'chishi

jarayonida ham, boshqa tillardan soʻz oʻzlashtirishda ham kuzatiladi. Soʻz maʼnosining taraqqiyoti faqat mavjud maʼnodagi oʻzgarishlar bilangina kuzatilmaydi. U yangi maʼnolarni ham hosil qilishi mumkin. Soʻz maʼnosiga subyektning ijobiy yoki salbiy munosabatini ilova qilish ham maʼno taraqqiyoti hisoblanadi.

① Ismning metonimiyasi

"Uch ming ri Geumsugangsan togʻi" deganda, bu uch ming rini anglatmaydi. Shuningdek, Geumsugangsan togʻi, goʻzal togʻlar va daryolarni ham anglatmaydi. "Samchon-ri" "oltin hayvonlar va kuchli togʻlar" tufayli Koreyaning metonimidir. Bu otning metonimiyadir deya olamiz.

Men sizni Pauluniya daraxtining yashirin ovozi deb atayman.

Oʻn uch qatorli oʻrdak oʻrdakdan sut bilan namlangan qon chizigʻimi?

Ohangni bilmayman, lekin ruhim meni chaqirmoqda. [Han Soriya "가야금"]

Biz koreys tilida tez-tez ishlatib turadigan "koʻkrak qafasi" (가슴) soʻzini, masalan, "yuragim ogʻriyapti" (가슴이 아프다), "qalbim titrayapti" (가슴이 설레다), "yuragim yonyapti" (가슴이 탄다) kabi soʻzlarni aslida metonimik iboralar sifatida koʻrish mumkin. Yuragingiz (마음) ezilib, hayajonga minishingiz mumkin, lekin koʻkrak qafasingiz (가슴) ezilib, hayajonga mina olmaysiz. Yurak, "ogʻriq" holati tufayli qalbga ishora qiladi. Yurak qalb otining metonimidir.

Metonimiya odatda adabiy asarlarda qoʻllaniladi.

Yuragingiz yoʻqmi?

Togʻlilarning qulogʻi yoʻqmi?

Soebukdo uvulasida

Yigʻlayotgan daryoni uyquga qoʻydim

Bu yarim tunda

Shiddatli sukunat tepasida

Mingta muz tirnoqlarini urish. [Kim Nam Xvanning "Kriket" ning toʻliq matni]

Temir nog'ora po'lat baraban tovushining metonimidir. Ovoz faqat temir baraban urilganda hosil bo'ladi. Temir barabanning naqsh va vazn kabi ko'plab funktsiyalari orasida u urilayotganda chiqaradigan tovush faollashtirilib, metonimik ifodaga aylandi. Qoyaning yuragi, tog'ning quloqlari, uvula, sukunat va muz hovuzi tufayli temir nog'ora temir nog'ora tovushining metonimidir.

② Fe'l metonimiyasi

U ot metonimiyasi kabi tez-tez ishlatilmasa ham, fe'l metonimiyasi ham ot metonimiyasi kabi muhim ahamiyatga ega. "Qadahni ko'tar" (잔을 들다), "stakanni tut" (잔을 잡다) va "bittadan sindir" (한 잔 꺾다) ham ichishning metonimik iboralaridir. Ko'tarmoq, tutmoq, sindirmoq kabi fe'llar stakan bilan ishlatilganligi sababli, ular "ichish" ma'nosiga almashtirildi. "Ko'tarish", "qo'lga olish" va "sindirish" - "ichish" uchun metonimdir.

Tikanlar sanchgan kashtanning bir bo'g'imidek

Barcha uylarni tashlab, tunda yolg'iz o'zini yo'qotib qo'yish

Xahyeonning tekis suyaklari

Men oq she'r yozaman [Kim Gwan Sun «뽕마디 하얀 시» 셋째수]

"Ozg'in Hahyeon" da "nozik" fe'lining metonimiyasidir. "Ozmoq" - vazn yo'qotish va biroz nozik bo'lishni anglatadi. "Yupqaroq" atamasi "kichikroq bo'lish" degan ma'noni anglatadi, chunki odamlar "barcha uylarni tashlab ketish va tunda yolg'iz qolish" kabi maxsus vaziyat tufayli vazn yo'qotadi deb o'ylashadi.

Darhaqiqat, yarim oy ingichka bo'lishi mumkin emas. Bu kichikroq bo'lishning metonimik ifodasidir. yarim oy kichrayib yoki maydalashib boryapti desak, ma'no chegaralanib, she'rning ta'mini to'liq chiqarib bo'lmaydi. Shuning uchun u "oziq" deb ifodalanadi. Shu tariqa metonimiya o'quvchilar tafakkurini boyitib, bilvosita murojaat qilib ma'noni boyitadi.

Shovqinli shamol ortidan

Manzara yig'laydi

Bu shunchaki biz eshitadigan tovush

Uning qalbida hech kim yo‘q

Men sukunatni bilmayman [Kim Je Xyonning “Manzara”, 1-band]

"Shamol qo‘ng‘irog‘i yig‘laydi" shamol qo‘ng‘irog‘i aslida yig‘lamaydi, lekin shamol qo‘ng‘irog‘i shamolni tebranadi. Odamlar yig‘laydi, metall emas. "Osilib turgan shamol" tufayli "yig‘lash" "urish yoki jiringlash" uchun metonim sifatida ishlatiladi. "Yig‘lash" - bu "yig‘lamoq" ma’nosini bildiruvchi fe’lning metonimiyasi.

③ Sifatning metonimiyasi

Ko‘pincha "hayot qiyin" deb aytiladi. Agar o‘ylab ko‘rsangiz, "bu qiyin" iborasi metonimiyadir. "Charchagan" so‘zi "juda charchagan va sust" degan ma’noni anglatadi. Tana azob chekadi, lekin hayot azob emas. Yashashning o‘zi qiyin deyish bilan yashash qiyin deyishdan farqi yo‘q. "Qiyin" (고달프다) so‘zi hayotning o‘ziga xos sharoitlari tufayli "qiyin" (어렵다) so‘zining metonimidir.

Bugun

Sizni ham uxlatib qo‘yib

Men botayotgan, qorda turdim

O‘chirilgan yo‘lda

O‘layotgan hayot sezgir

Osmonni ushlab turish

Sakjeong yig‘layapti [Jin Bok Xining "Yangi yil kechasi" ning to‘liq matni]

"Hushsizlik" so‘zining ma’nosi qon aylanishining yomonligi tufayli zerikarli va zaif his qilishni anglatadi. Mening hayotim emas, tanam va suyaklarim xiralashgan edi. "Hushsizlik" so‘zi inson hayotining "ketish" baxtsiz holatining metonimidir. Bema’ni osmonda "ma’nosiz narsa" "yolg‘iz va yolg‘iz narsa" degan ma’noni anglatadi. Garchi biz “yangilik qayg‘uli” so‘zini ishlatsak ham, “osmon qayg‘uli” iborasini kamdan-kam ishlatamiz. Bu, shuningdek, "yolg‘izlik" so‘zining "qayg‘uli his" so‘zining metonimidir.

Sevgi dumaloqmi yoki yumaloqmi?

Siz uzunmisiz yoki qisqamisiz?

Siz zarba beruvchimisiz yoki o‘z-o‘zini davolovchimi?

Siz har bir yulduz qancha uzunligini bilmaysiz,

lekin u qayerda tugashini ham bilmaysiz. [U Myong “ Shijak”]

Sevgi izhorlari "dumaloq", "uzun" va "qisqa" kabi turli shakllarda ifodalangan. Bular sevgi ma'nosini ifodalovchi sifatlovchi metonimiyalardir. "Dumaloq", "saxiy yurakka ega" degan ma'noni anglatadi, "uzoq" - "uzoq davom etadigan" va "qisqa", "erta ajralish" degan ma'noni anglatadi. “Dumaloq”, “uzun”, “qisqa” va hokazolar uch o'lchov yoki uzunlikni ifodalash uchun ishlatiladigan so'zlardir, lekin sevgida ishlatilmaydi. She'r ma'nosini sevgining yagona ma'nosiga turli tomonlardan murojaat qilish orqali boyitish mumkin.

④ Qo'shimchanning metonimiyasi

Siz qo'shimchanning metonimiyasi haqida ham o'ylashingiz mumkin. "Men buni o'zim qildim" jumlasida "yolg'iz" so'zi "o'z harakatlarim bilan" degan ma'noni anglatadi. "Bu ishni ko'p odamlar bajarishi kerak" jumlasida "ko'pchilik" so'zi "ko'pchilik birgalikda ishlaydigan" degan ma'noni anglatadi. "Yolg'iz" va "ko'p odamlar" - "o'zi" va "ko'p odamlar kuchlarini birlashtirgan" uchun metonimlar.

4) “ onaning ajin yuzi”

Lochindan ko'ra ko'proq og'riydigan fikr

Hatto kechasi ham

Kunlar ham uzoq

Va eng past kunida

Shunga qaramay, agar bu fikr bo'lmasa

Hey, yubordingizmi? [Jo Vunning "Onaning yuzi" ning to'liq matni]

"Hey" "qanday" bilan bir xil. “Qanday qilib yolg'iz qolaman?” deyishdan boshqa narsa emas. "Hey" qo'shimcha metafora bo'lib, metonimiya "qanday yolg'iz" degan ma'noni anglatadi.

Qalam qilichdan kuchliroq. (Qalam: bilim, qilich: kuch)

Beshikdan qabrgacha. (beshik: tug'ilish, qabr: o'lim)

Bittadan oldik. (bitta: aroq, oldik: ichmoq)

Metonimiya butunni qismlarga emas, balki xususiyatlar bilan almashtiradi. Metonimiya - ifodalanayotgan fikr yoki predmet belgilari orqali butunlikni ifodalovchi ifodalash usulidir. Masalan, Cheolsu har doim beysbol qalpoqcha kiyib yuradi deganingizda, “Hey, mana beysbol kepkasi keldi” desangiz, aslida Cheolsu kelayotganini bildiradi. Shuning uchun, beysbol shlyapa Cheolsu o‘rnini butun Cheolsu xususiyati sifatida egalladi. Bu metonimiya deb ataladi. Maktablarda sinekdoxa odatda o‘qitiladi, lekin sinekdoxa va metonimiyani ham bilish yaxshi bo‘lardi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Han Soriya “가야금”
2. Kim Nam Xvanning "Kriket" ning to‘liq matni
3. Kim Gwan Sun «뽀마디 하얀 시» 셋째수
4. Kim Je Xyonning “Manzara”, 1-band
5. Jin Bok Xining "Yangi yil kechasi" ning to‘liq matni
6. Jo Vunning "Onaning yuzi" ning to‘liq matni
7. 김옥동 "은유와 환유" (민음사.2000.) 쪽 196. 김옥동 "은유와 환유" (민음사.2000.) 쪽 196.
8. 김옥동 앞의 책. 242 쪽